

BIBLIOTECA CENTRALĂ
UNIVERSITARĂ
București

Cota III 469 84.6

Inventar C 799803974

H. R.
ni, noure

ION SÂN-GEORGIU

BD 169669

GAETANO CERRI INSPIRATORUL LUI EMINESCU

Extras din „MÉLANGES DROUHET”

1 9 4 0
„BUCOVINA” I. E. TOROUȚIU BUCUREȘTI

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ
BUCUREȘTI
COTA III 469846

443/98

B.C.U. București

C199803974

GAETANO CERRI INSPIRATORUL LUI EMINESCU

Sonetul lui Eminescu „Veneția” a ridicat deodată din umbra și praful uitării pe un neînsemnat poet german, dându-i în istoriografia și critica literară românească o celebritate târzie și în bună parte nejustificată.

Eminescu a indicat singur în manuscrisele sale pe autorul modelului ce i-a slujit pentru sonetul „Veneția”. E poetul bilingv de trecătoare reputație vieneză, Gaetano Cerri, autorul câtorva volume de poezii germane și al unui volum de versuri italienești.

Pentru orice cunoscător al literaturii germane, numele lui Gaetano Cerri nu spune nimic. Istoriile obișnuite de literatură germană nu-l pomenesc cel puțin în treacăt. Nici chiar în istorii ale liricei germane ca acelea ale lui Ermatinger sau a lui Spiero, nu-l întâlnim ¹⁾. Doar în compendiul despre literatura germană în veacul al 19-lea al lui Adolf Bartels îl găsim trecut în seria nesfârșită a acelor „Dichterlinge” epigonici care fredonează laolaltă cu ne-numărații trubaduri postromantici, în a căror poezie dulceagă și minoră răsună acorduri cunoscute din poezia germană a veacului al nouăsprezecelea.

Numai în două lucrări speciale Gaetano Cerri este acceptat alături de poeții epigonici din a doua jumătate a veacului al 19-lea, în „*Lexiconul poetic*” al lui Brümmer ²⁾ și în „*Istoria literaturii germane din Austria*” a lui Nagl și Zeidler ³⁾.

Il mai putem găsi numit în treacăt și în „*Lexiconul biografic al imperiului austriac*” redactat de Constantin von Würzbach.

Biografia lui Gaetano Cerri, cunoscută doar din însemnările lexicoanelor amintite, nu este lipsită de interes. Cerri ne înfățișează un caz ciudat de asimilare a unui autentic italian la cultura germană. Născut la 26 Martie 1826 la Bagnolo lângă Brescia în Lombardia, ca fiu al unui comisar districtual imperial, a avut din copilărie contactul direct cu cultura germană. La treisprezece ani îl găsim la Viena, unde învață lesne limba germană și se entusiasmează pentru „*Werther*”, pe care-l aseamănă cu romanul „*Iacopo Ortis*” a lui Foscolo.

La vârsta de nouăsprezece ani publică întâia sa poezie germană și poate la aceeași vârstă scandează și în limba maternă versuri asemănătoare. Gaetano Cerri înfățișează astfel un caz tipic de poet bilingv. Activitatea sa literară italo-germană n'a fost la

1) Ermil Ermatinger: *Die deutsche Lyrik seit Herder*, 3 vol., Leipzig und Berlin 1925 și Heinrich Spiero: *Geschichte der deutschen Lyrik seit Claudius*. Ed. II, Leipzig u. Berlin, 1915.

2) Franz Brümmer: *Lexikon der deutschen Dichter des 19 Jh.*, 8 vol. Reklam Leipzig 1915... vezi vol. I, p. 415 și următoarele.

3) L. W. Nagl und J. Zeidler: *Deutsch-Oesterreichische Literaturgeschichte*, Wien 1926, vol. 3, p. 23.

Cerri o simplă întâmplare. O adevărată chemare l-a îndemnat să slujească în același timp două nații și două culturi.

În prefața pe care a publicat-o în fruntea volumului de versuri italienești „*Inspirazioni del Cuore*”, Gaetano Cerri mărturisește, cu entuziasmul tânărului ce se crede chemat pentru împlinirea unei mari misiuni, încântarea de care a fost cuprins încă din copilărie pentru literatura germană. Cerri recunoaște că s'a „îndrăgostit” de literatura germană datorită lui Goethe, Schiller, Klopstock și Chamisso, care i-au deschis gustul de a se încerca el însuși în poezia germană.

E mișcător cum Cerri laudă ospitalitatea caldă pe care o găsește în Germania, unde este tratat nu ca un „străin” în țară „străină”, ci ca un „autohton”. Deasemeni contactul său cu poezia contemporană a fost din capul locului viu și prietenos. Chiar poeți de reputație bine stabilită ca Grillparzer, Hebbel și Laube au îndrumat pașii tânărului trubadur italian în poezia germană.

Dacă dragostea lui pentru literatura germană l-a făcut să scrie în limba lui Goethe, credința păstrată Italiei l-a obligat să fie interpretul acestei literaturi în Germania. I-a fost cu atât mai ușor să reprezinte poezia modernă italiană, cu cât a găsit în publicațiile la care a colaborat un viu interes pentru literatura italiană. Era așa dar firesc să traducă din nenumărați poeți italieni, dintre care scriitorii săi preferați au fost Aleardo Aleardi și Giovanni Prati. În 1850 Cerri publică la Viena întâiul volum de traduceri italiene intitulat „*Iubire arzătoare*”. Gaetano Cerri a oscilat în tot timpul vieții sale între poezia italiană și cea germană, nerenunțând să scrie și în limba lui Dante. Astfel în 1854 a apărut la Cremona volumul său de poezii italiene intitulat „*Inspirazioni del cuore, sonetti e poesie diverse*”.

Dealtfel în tinerețea sa, până ce s'a fixat în administrația austriacă ca un harnic slujbaş, și-a petrecut timpul în călătorii diferite prin provinciile germane și italiene. După revoluția dela 1848, care l-a împiedicat să-și desăvârșească studiile universitare, Cerri a intrat în administrația austriacă, întâi ca practicant în provincie, apoi ca funcționar la un minister din Viena, fiind totodată și profesor de limba și literatura italiană la conservatorul din Viena. După ce a trecut temporar prin ministerul de interne, a

ajuns consilier de secție la ministerul de externe din Viena. Această slujbă Cerri a ocupat-o până la pensionarea sa. Spre sfârșitul vieții s'a retras la Karlsbad pentru a-și îngriji sănătatea, unde a și murit la 27 Mai 1899.

Cu toate ocupațiile sale administrative, Cerri a desfășurat o activitate literară și publicistică bogată și variată. Dacă îl găsim, de pildă, un timp ca redactor la publicația pentru doamne „*Iris*” din Graz, îl întâlnim câtăva vreme și ca foiletonist la „*Corriero italiano*”, Cerri împlinindu-și astfel cu o încăpățânată continuitate îndeletnicirea sa de scriitor bilingv. Cât de variată i-a fost activitatea nu o vedem numai din colaborarea sa intensă în proză și versuri la ziarele și revistele din Viena, dar și din contribuția sa ca harnic cronicar teatral la „*Leipziger Theaterchronik*” (1852—1856) când sub pseudonimul Dr. Veritas sau Bayard tipărește „*Scrisori vieneze despre Burgtheater*”, care nu au fost lipsite de răsunset. Volumele sale de poezii și diversitatea relațiilor sale literare, precum și hărnicia sa poetică, n'au isbutit să cucerească în fresca liricei și poeziei germane nici cel mai modest loc pentru nenorocosul trubadur vienez ¹⁾.

Dacă vrem să fixăm însă cu tot dinadinsul locul aproape invizibil pe care-l ocupă Cerri în lirica germană, va trebui să-l situăm printre nenumărații epigoni postromantici, iubitori de ritmuri sonore și pătrunși de acel „*Weltschmerz*” și pesimism afectat, pe care filosofia lui Schopenhauer l-a strecurat în poezia minoră a unora dintre trubadurii lirici dela München, Berlin și Viena.

Indiferent de calitatea ei literară, poezia lirică a acelei epoci de tranziție, care se situează între revoluția dela 1848 și impresionismul realist al lui Lilienkron, stăpânește atmosfera literară cu destulă intensitate. Nu e o stăpânire prin valoare, ci prin numărul mare de trubaduri și poeți descriptivi. Printre aceștia se căznește

1) Opera lui Caetano Cerri e cuprinsă în următoarele volume și broșuri: *Politische Liebeslieder*, 1848, — *An Hermine*, 1849 — *Glühende Liebe*, 1850 — *An Fanny Elster*, 1851 — *Inspirationi del cuore*, Sonetti e poesie diverse, 1854 — *Inneres Leben*, 1860 — *Aus einsamer Stube*, 1864 — *Gottlieb*, ein Stilleben 1871 — *Sturm und Rosenblatt*, 1872. — *Ein Glaubensbekenntnis*. 1872 — *Byron in Venedig*, ein romantisches Gedicht. *Alma. Operntext* — și alte lucrări mai mici publicate prin ziare și reviste.

și Cerri să bată la ușile Parnasului german. Trei sunt centrele unde se cultivă lirica în adevărate cenacle literare: München, Berlin și Viena. Cel mai însemnat dintre toate, este München, unde pe rând cenaclele „Tunelul” și „Crocodilul” au cultivat tradiția mai veche de poezie, opunând liricei politice și sociale, o poezie lipsită de orice culoare a actualității. La München cercul „Crocodilul”, prin poeți de bună calitate formală ca Geibel, Heyse, Linng, Scheffel, Leuthold și alții, cultivă o lirică descriptivă și armonioasă ca formă, care scoate în relief bucuria acestora pentru forma oarecum ermetică și „stilizarea impresiilor”¹⁾. Preocupările formale îndrumă talentele minore spre repețirea unor motive uzate, dacă nu chiar perimate, și spre muzicalitate și plasticitate convențională. Dar și o anumită tendință spre versificarea unor aspecte istorice se poate observa la acești poeți, dintre care unii ca Geibel și Lingg isbutesc să reliefeze poezii care depășesc lirica obicinuită. De asemenea și poezia austriacă, pe care o reprezintă poeți de scurtă notorietate ca Adolf Pichler — care pare să fi fost unul dintre îndrumătorii lui Cerri — se mișcă pe acelaș drum al unui formalism amabil, dar lipsit de vigoare și de originalitate. Cam în acelaș cadru evoluează și cu aceleași elemente se înfățișează și epigonismul berlinez sau suab. Numai la un german din Nord ca Theodor Storm și la elvețienii Konrad Ferdinand Mayer și Gottfried Keller e mai multă căldură și o interiorizare mai adâncită a motivului literar, deși stilizarea de dragul muzicei cuvântului își păstrează în parte rolul hotărâtor.

În această atmosferă minoră, de ușoară sentimentalitate sau de lănced pesimism, atmosferă care stăpânea între 1850—70 poezia lirică germană până la afirmarea realismului impresionist al lui Detlev von Liliencron, își face educația literară italianul Cerri. Nu trebuie așteptat dela Cerri, sentimental duios și pesimist cu pretenții filosofice, vigoarea unui poet original. Toate motivele neoromantismului și ale poeziei sociale și pesimiste din jurul anului 1848 reapar la el într'o formă atenuată, la care se adaugă și înrâurirea poeziei italienești dela mijlocul veacului trecut. Gaetano

1) H. Spiero, *Geschichte der deutschen Lyrik seit Claudius*. Ed. II. Leipzig u. Berlin, 1915.

Cerri a scris, precum se știe, și poezie italienească, în care înrâurirea lui Giovanni Prati e cea mai constantă și mai categorică. Sunt poezii descriptive și sentimentale, printre care și un număr însemnat de sonete, care nu ies cu nimic din comun.

Poezia sa de limbă germană e cu mult superioară celei de limbă italiană. E totodată mai bogată și mai variată. Prin numărul culegerilor sale de versuri germane, Cerri pare să fi voit cu tot dinădinsul să joace un rol în lirica germană. Poezia este pentru dânsul o sacră confesiune, ba mai mult chiar, o adevărată misiune.

Ceeace reține în deosebit atenția cititorului în cazul lui Cerri, este nu numai voința sa de a se afirma în poezie, dar mai ales concepția sa înaltă despre rolul social și aș zice pedagogic al poetului. Indiferent de calitatea relativă a scrisului său, Cerri are deci o concepție profetică despre poezie, pe care o întâlnim aproape în toate culegerile sale de versuri. De aceea poetul trebuie să sufere și să îndure nu numai soarta sa vitregă, dar și destinul tuturor desmoșteniților de pe lume. Astfel volumul său „*Aus einsamer Stube*” se deschide cu un „*Weckruf*” pentru poeți, care începe cu strofa:

*O, ich weiss es, Ihr Poeten,
Dass die Zeit Euch grausam schmächt,
Dass Ihr gleich Anachoreten
Weltverlassne Bahne geht.*

și se încheie cu versurile :

*Seid in Wahrheit Ihr Propheten,
Schliesset uns die Zukunft auf.*

Cu un pesimism exagerat Cerri socoate pe oameni adevărate victime ale naturii, când în poezia cu titlul semnificativ „*Ein Glaubensbekenntnis*” spune :

*Vom ersten Pulsschlag hasst dich, Lebensprasser,
Die Luft, die Gluth, die Erde und das Wasser:
Dem Menschen feindlich sind die Elemente —
Ein jeder Weltatom ein Menschenhasser.*

pentru a încheia optimist și mândru cu o adevărată apoteoză a poetului :

*Wir aber, Dichter und Propheten, wollen
Ob auch verhöhnt, verkünden laut mit vollen
Accorden was ein Gott uns offenbaret —
Was ist, wenn Götter gold sind, Menschen grollen.*

Cerri știe că poetul e un singuratec, un desaxat și un inac-tual. El știe de asemeni că poetul trebuie să sufere, căci

*Sein Schmerz ist ein Geheimnis
Nur zwischen ihm und Gott.*

Cerri compară pe poet cu Hristos, fiindcă asemeni acestuia viața lui e doar îndurare și jertfă:

*Ein Chrisuts selbst am Kreuze,
Die Welt, so arm und klein,
Von ihrer Nacht erlösen
Von ihrem Leid befrein.*

Firește că o asemenea concepție mesianică a poeziei se împacă foarte bine cu nota socială care domină o parte din lirica lui Cerri. Așa în prologul la culegerea *Inneres Leben* își rostește bombastic dorul său de a aduce pe pământ concordia și armonia :

*So möcht'ich gern das Weltall
Mit meinem Arm umfassen
Und streichen aus dem Leben
Das böse Fluchwort hassen.*

precum vrea să ferească pe cei nevoiași:

*Möcht'reich an Wonnen machen,
Die arm und ungeliebt.*

Cerri ni se înfățișează astfel dela început ca un poet reflexiv cu pretenții filosofice. Nici o ușoară notă pedagogică nu lipsește

din versurile sale. Căci dacă Cerri se crede profet și misionar al armoniei sociale, e firesc ca el să vrea să îndrepte prin sfaturi și ieftine sentințe sentimentale nenorocirile lumii. Poet minor și culegător de locuri comune filosofice, versurile sale contemplative sunt deadreptul copilărești. Iată de pildă versuri care nu ne pot stârni decât surâsul :

*Mitt einem Kinde sei nicht hart,
Ein Kind ist ja ein Bild der Lust.*

Naivă e și încântarea sa pentru locomotiva trenului, când strigă în versuri banale „herrlich ! herrlich !”. Deasemenea lipsită de gust și dulceagă e poezia *Zur Therapie der Seele*, care nu impresionează cu tot Motto din Kant — în care sfătuște pe oamenii doborâți de suferințe să se mângâie în lumea florilor :

*Sie öffnen ihre Kelche und fangen
Die Thränen auf von deinen heissen Wangen.*

Melancolia și pesimismul său social constituie de fapt trăsătura esențială a liricii sale, încadrându-se astfel în rândul poezilor postromantici schopenhauerieni. Cerri se complace în suferință, care este starea sa psihică normală. El spune astfel într'o poezie :

*Und stets unsterblich ist ein grosses Leid
Das uns von Staub erlöst und niedern Binden
Das unserer Seele Muth und Kraft verleiht
Der Welt zu trotzen, die sie nicht verstanden.*

El nu crede în fastul și strălucirea vieții, fiindcă

*Nicht den glanzfantomen glaube
In dem Sturmbewegten Sein —
Was ist Glanz und was ist Schimmer,
Eines Irrlichts falscher Schein ?*

și fiindcă în urma lor rămâne lacrima

*Glut und Purpur sind verglommen
Doch die Thränen blieben hangen.*

De altfel Cerri exaltă în versurile sale de nenumărate ori lacrima, ca un dar ceresc care ușurează sufletul de durere. Astfel el afirmă într'o poezie :

*Die Thräne die von Aug'dir bricht,
Die hat dir Gott gespendet.*

Naiv și copilăros definește el durerea când spune :

*Schmerz ist der Durst nach Wonnen,
Willst du den Durst verfluchen?
Er deutet auf den Bronnen,
Den Bronnen sollst du suchen.*

Iar într'un sonet slăvește durerea ca o binecuvântare:

*Sei stark und wiss' der Schmerz, den du empfangen
Ein Segen ist's — wer sollte dich bedauern
Denn glücklich, die ein grosses Leid getroffen.*

încheindu-l cu versul de ieftină filosofie :

Der Schmerz allein der bleibt für alle Zeiten.

Tot astfel într'un alt sonet, în care afirmă sentențios că „nur der Schmerz ist ewig”, în final conchide cu o constatare de o rară banalitate:

*Doch Stunden gibt's des tiefsten Seelenschmerzens
Wo uns Verzweilung lodert im Gehirne,
Die Fibern all'zerreissend unsres Herzens.*

*Die schreibt ein Dämon uns zur ewgen Gabe
Mit tiefen Furchen auf die bleiche Stirne —
Und Furchen, wisst ihr, bleiben bis zum Grabe.*

Pesimismul său contemplativ îl duce firește la un sentiment de renunțare, pe care-l putem citi în aceiaș haină lirică lacrimogenă din terținele unui sonet:

*Sie (renunțarea) küsste mir hinweg von Aug'die Zähren
Und sprach in holden Wunderbaren Tönen:
Lern, einmal, heisses, lörricht Herz, entbehren.*

*Warum dies ew'ge Drängen, Wünschen, Sehnen,
Muss denn der Mensch, der Leiden Kelch nicht leeren,
Und sind denn nicht des Daseins Erbheit: Tränen ?*

Rareori pesimismul și renunțarea sa resemnată găesc expresii și accente de autentică poezie ca'n sonetul următor :

*„Ein Winterabend! Laut in wilden Treiben,
Stürmt fern der Nordwind; rings, wohin ich sehe,
Ein weites, ödes Grab — es klopft der Schnee
Gespensterartig an die Fensterscheiben.*

*Die Eule ächzt, dass sich die Haare sträuben,
Sonst Alles lautlos, schaurig still; ich stehe
Allein in kalter, finstrer Nacht — und wehe!
Die Flamme selbst kann länger wach nicht bleiben.*

*Naht gar der Tod? — fast möcht' mein Herz ihn segnen
Auf dieser starren, freudenleeren Wüste, —
Doch hoff' ich stets im Lenz ihm zu begegnen.*

*Nicht fürcht'ich ihn und schmerzt es mich zu denken,
Man könnte, wenn ich jetzt grad sterben müsste
Kein einziges Blümchen meinem Grabe schenken.*

Dacă urmărim desvoltarea talentului său din traduceri și autorii traduși — poezii italieni pe care-i tălmăcește Cerri sunt în deobște și ei poetae minores. Afară de Giovanni Prati, toți sunt poeți contemporani cu Cerri, iar existența lor literară e ca și a lui Cerri fără durată.

Tot astfel și poezia sa erotică și sentimentală nu se înalță deasupra convenționalului liric obicinuit. Afară de aceasta, elementul reflexiv și pedagogic nu lipsește nicăieri, predilecția pentru locurile comune filosofice menținându-se la Cerri și în poezia erotică. Cerri demonstrează astfel cu melancolie iubitei că viața nu poate fi trăită decât pentru iubire, sau rostește sentențios:

*Denn wiss !: die Liebe geht ja aus von Gott,
Und stets unsterblich ist was Gott uns sendet.*

Poezia sa de iubire are diferite nuanțe. Ea poate fi sensuală și pătimașă, ca'n versurile:

*Dann will ich gern, wenn unsre Küsse glühen
Vergeh'n, berauscht von deines Blickes Wonne —
Und stirbt der Aar, so sei's im Strahl der Sonne.*

sau în versurile în care-și rostește dorința:

*In den Glutstrahl deines Auges
Selig und verklärt zu sterben.*

Uneori însă poetul dă dovadă de o rară lipsă de gust, ca'n versurile :

*Und schwelgen lass'uns, blondes Weib,
In wonnig — süssen Sünden,
Bis erst dein üppig schöner Leib
Zum Staube wird den Winden.*

Drept compensație poetul oferă și unele strofe manierate și artificiale, în stil anacreontic, ca de pildă :

*Könn'tich eine Biene sein,
O, du holdes Liebchen.
Wähl'tich mir zum Nest allein
Deine Wangenrübchen.*

sau această jucăușă strofă:

*Wär ich wie ein Tropfen Tau,
Auf der Au,
Saugt'ich allen Sonnenschein
Für dich ein...*

Totuși Cerri nimereste uneori câte un cântec subtil și grațios de iubire în care răsună depărtate reminiscențe din „Cântarea Cântărilor“, ca de pildă:

*Schön wie eine Abendlandschaft
Ist dein liebes Angesicht
Und die goldenen Locken fliessen
Drauf, wie sanftes Sternenlicht.*

*Weich wie einer Taube Feder
Ist dein Hals, wie Schnee so rein,
Oh! ein Kuss auf diesem Gluthschnee
Muss wie Lenzberauschung sein.*

*Und dein Leib ist wie die Palme
Duftig, blüthenreich und schlank;
Wer um diese Palme schlingen
Darf den Arm, wird Sehnsuchtskrank.*

*Und dein Fuss — von diesem singen
Kann die schlechte Muse nicht,
Denn sie sang wohl viel Gedichte,
Aber nie solch ein Gedicht.*

*Also zeigst du holdes Mädchen,
Alle Wunder der Natur,
Und dass diese Welt so schön ist
Kommt von deinen Abglanz nur.*

Poezia lui Cerri, așa cum am cercetat-o până aci, e inegală și lipsită de originalitate. Poetul se ridică cu greu și rareori din țesătura de locuri comune și imagini silite. Izbutește totuși să

creeze atmosferă melancolică și să evoce unele imagini, ca în acele rare poezii descriptive, în care colțuri de natură trăită adânc sunt evocate în imagini strânse și în versuri muzicale, care amintesc pe un Geibel sau pe un Anastasius Grün, căruia Cerri i-a dedicat volumul „*Aus einsamer Stunde*”, — ca de pildă următoarea expresivă :

*Abendstille — meine Gondel
Ruht am Strand im Sternenlicht,
In der Ferne singt ein Mädchen,
Doch mein Liebchen ist es nicht.*

*Abendglocke, leisetönend
Endet alle Tagespflicht,
Eine Schwalbe nur sucht Obdach —
Doch mein Liebchen ist es nicht.*

*Liebesflüsternd, wonnenschäumend
Well' auf Welle kosend bricht.
Meine Wange küsst ein Lüftchen —
Doch mein Liebchen ist es nicht.*

Pastelul în formă de sonet, cu o ușoară nuanță reflexivă și cu vădită tendință spre o cât mai subtilă desăvârșire formală, putându-i-se recunoaște și reminiscențe din Platen, ca'n sonetul „*Venezia*” — mai întâi tradus și apoi însușit într'o formă proprie de M. Eminescu, — este genul liric în care izbutește mai lesne Gaetano Cerri. Nu e desigur lipsit de farmec și de oarecare putere evocativă acest sonet toamnătec, *Im Herbste* :

*Horch ! an die Thüre klopft der Herbst nun wieder,
Der alternd kranke Gast mit fahlen Wangen,
Was blühend noch am Strauch und Baum gegangen
Fällt jetzt, vergilbt und farblos, traurig wieder.*

*Nicht Rosenräume mehr und nicht mehr Lieder,
Kein Zephyrskuss, kein Falter lustbefangen —
Es fasst die Menschenbrust ein trübes Bangen
Und Todesschauer schleicht durch Mark und Glieder,*

*Wie anders doch im Lenz! Welch süßes Streben!
In Duft und Licht uns Freude zu erwerben —
Doch jetzt, nur Schutt und Scherben uns umgeben.*

*Wahr ist's, nur lausch den Mahnruf dieser Scherben:
Der Frühling lehrte lieben Dich und leben,
So lern vom Herbst entbehren nun und sterben.*

Și pentru a încheia seria restrânsă de poezii, ~~dar~~ totuși necesară unei mai vii caracterizări a poetului, voi reda mai jos sonetul „Venedig”, în care Cerri a izbutit să înfrățească nostalgia italiană cu puterea de interiorizare al unui autentic liric german!

*So oft ich seh'in düstrer Mondesstille
Wie folgend einem inneren dunklen Zwange
Das Meer sich schmiegt in nie gestilltem Drange
Wild an Venedigs bleiche Marmorschwelle,*

*Ist's mir als wäre diese dunkle Welle
Ein düstrer Knabe, der verstört und bange
Auf der Geliebten bleicher Totenwange
Getäuscht von Neuem sucht des Lebens Quelle.*

*Und tönt dann durch die Oede Kirchhofsstille
Von Markusturm die zwölfte Stunde schaurig,
Wie das Gestöhne einer Schmerzsibylle;*

*So ist's als wenn aus einem dumpfen Grabe
Das Wort ertönte, wehmutsvoll und traurig;
„Las ab! die Todten stehn nicht auf, o, Knabe!“*

Dacă în sonetul „Veneția” Cerri izbutește, deși cu unele stângăcii stilistice, să închege într'o imagine vie tristețea Veneției din vremea modernă, și să croiască un sonet bine încheșat, cu metafore și asociații fericite de cuvinte, poetul adoptiv al Vienei dela începutul domniei lui Franz Iosef, a rămas toată viața un îndrăgostit fără noroc al muzelor.

Lirica sa de limbă germană, deși meritorie prin adaptabilitatea latinului la formele mai greoaie ale limbei germane și cu toate că muzicală și sprintenă în ton, e totuși încercarea neisbutită a unui sentimental covârșit de locuri comune și a unui eclectic ce nu-și poate fixa drumul său în literatură. Singurul său merit — și acesta e datorit unei întâmplări nedescifrate încă — e că printr'o singură poezie și anume prin chiar citatul sonet „Veneția”, a devenit mai târziu punctul de plecare pentru sonetul cu acelaș nume, dar radical prefăcut prin nenumărate variante, al lui Mihail Eminescu. Astfel Cerri, care s'a căznit atât să se situeze la un loc mai de cinste în galeria germană a trubadurilor sentimentali și pesiniști din a doua jumătate a veacului XIX, a fost smuls deodată din uitarea unui prăfuit raft al bibliotecii imperiale din Viena și introdus în istoria literaturii românești unde italianul îndrăgostit de Germani și poezia lor și-a găsit o întârziată dar unică țară adoptivă.

VERIFICAT
2017

1) Pentru întâia oară „Veneția” de Cerri a fost cunoscut la noi în studiul lui I. Grămadă: *M. Eminescu*, (contribuții la studiul vieții și operei sale) în „Mitteilungen des Rumänischen Instituts an der Universität Wien”, Heidelberg, 1914.

